

ضمیمه

همه‌کو اکنش‌های شیمیایی کنکورا

حتماً شنیدین که طراح بی‌رهم! کنکور سراسری از شما انتظار داره همه‌ی واکنش‌های کتاب‌های درسی رو بلد باشین. (وست ما! تقریباً تو ۹۰٪ مسائلی که طرح می‌کنه، معادله‌ی واکنش انجام‌شده رو نمی‌نویسه و مسئولیت این‌کار سگین! رو می‌ذاره به دوش شما! من خیلی‌ها رو دیدم که هیچ مشکلی تو حل کردن مستعلمه‌ای شیمی کنکور ندارن ولی به خاطر اشتباه نوشتن معادله‌ی واکنش، به جواب نمی‌رسن.

تازه! تو یه سری سوال‌های دیگه مثل موازنۀ کردن واکنش‌ها یا انواع واکنش‌های شیمیایی هم معمولاً خبری از معادله‌ی واکنش نیست! آقای طراح یهواز شما می‌پرسه که مجموع ضرایب استوکیومتری فراوردها تو تجزیه‌ی نیتروگلیسرین چندها و اگه شما ندونین معادله‌ی این واکنش چیه، سوال پرا خلاصه باید بگم که تو حداقل ۷۰٪ سوال‌های شیمی کنکور سراسری، به طور مستقیم یا غیرمستقیم از شما خواسته می‌شه که معادله‌ی واکنش‌ها رو بلد باشین. آشکش فالته بفوري پاته نفوری پاته!

ای بابا! غمتوں تباشه! من در یک اقدام داشم آموز پستدانه! همه‌ی واکنش‌های شیمیایی موجود در کتاب‌های درسی سال دوم، سوم و پیش‌دانشگاهی رو جمع و جور کرده و در یک بسته‌بندی شیک و مناسب! به شما تقدیم کردم.^۱ فقط بگم استفاده از اون به عنوان تقلب، سر جلسه‌ی امتحان هرومه!

اما قبیلش باید چند نکته رو به عرضتون برسونم:

۱- از اون جایی که بیشتر واکنش‌های شیمیایی تو کتاب سال سوم وجود دارن، مبنایاً رو گذاشتم سال سوم و بعد، واکنش‌هایی که تو کتاب‌های دوم و پیش‌دانشگاهی وجود دارن رو بهش اضافه کردم.

۲- مثل کتاب سال سوم، واکنش‌ها رو به ۵ دسته‌ی سوختن، سنتز، تجزیه، جایه‌جایی یگانه و دوگانه تقسیم کردم تا این‌طوری یادگیری واکنش‌ها راحت‌تر بشه و شما بهتر بتونین تو ذهن‌تون طبق‌بندی‌شون کنین!

۳- یه سری واکنش‌ها وجود دارن که نمی‌شه اونا رو تو هیچ‌کدام از دسته‌های پنج‌گانه‌ی کتاب درسی قرار داد. اتفاقاً خیلی از اونا اهمیت ویژه‌ای دارن! اونا رو به عنوان دسته‌ی «بی‌طرف» برآتون آوردم.

۴- همه‌ی واکنش‌های دوم‌رحله‌ای رو توی یه دسته‌ی جدا‌گونه گذاشتم تا خیال‌تون از بابت اونا هم تفت بشه!

۵- در مورد بعضی واکنش‌ها که یه ساختار گلی و مشترک دارن (مثل واکنش تجزیه‌ی کربنات‌ها که اکسید فلز و گاز اکسیژن به دست می‌یاد) قاعده‌ی نوشتن اونا رو اولش گفتم.

۶- اگه واکنشی کاتالیزگر داشته باشه یا کتاب‌های درسی در مورد رنگ مواد شرکت‌کننده تو واکنشی حرفی زده باشن، اونا رو با جزئیات لازم و کافی! برآتون نوشتیم.

۷- از بین این همه واکنش که برآتون نوشتیم یه سری‌شون خیلی مهم و کاربردی هستن و هی ازشون سؤال می‌یاد، اونا رو با علامت ★ مشخص کردم تا حتماً یادشون بگیرین. از من گفتن بودا!

۸- به یه دلیل خیلی مهم! واکنش‌ها رو به ترتیب صفحه‌های کتاب درسی نداشتیم بلکه به جاش به ترتیب روند آموزشی و از آسون به سخت اونا رو مرتب کردم تا یواش یواش! موتور‌تون راه بیافته. خب آماده‌این؟! برمیم!

۱- یه سری واکنش تعادلی هم بودند که چون همیشه معادله‌ی واکنش اونا رو به شما می‌دان، ننوشتیم تا بیخودی حفظشون نکین!

سوقتن

سوقتن ترکیب‌های آبی

بر اثر سوختن این ترکیب‌ها به خصوص هیدروکربن‌ها، اغلب گاز کربن دی‌اکسید (CO_2) و بخار آب (H_2O) تولید می‌شود.

(من ۳ کتاب سال سوم)	$\text{CH}_4(\text{g}) + 2\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow \text{CO}_2(\text{g}) + 2\text{H}_2\text{O}(\text{g})$
(من ۵ کتاب سال سوم)	$2\text{C}_2\text{H}_6(\text{g}) + 7\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 4\text{CO}_2(\text{g}) + 6\text{H}_2\text{O}(\text{g})$
(من ۴ کتاب سال سوم)	$\text{C}_2\text{H}_8(\text{g}) + 5\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 4\text{CO}_2(\text{g}) + 4\text{H}_2\text{O}(\text{g})$
(من ۱ کتاب سال سوم)	$2\text{C}_2\text{H}_{10}(\text{g}) + 12\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 8\text{CO}_2(\text{g}) + 10\text{H}_2\text{O}(\text{g})$
(من ۱ کتاب سال سوم)	$\text{C}_2\text{H}_4(\text{g}) + 3\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{CO}_2(\text{g}) + 2\text{H}_2\text{O}(\text{g})$
(من ۹ کتاب سال سوم)	$2\text{C}_2\text{H}_6(\text{g}) + 5\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 4\text{CO}_2(\text{g}) + 2\text{H}_2\text{O}(\text{g})$
(من ۷ کتاب سال سوم)	$2\text{C}_2\text{H}_{18}(\text{g}) + 25\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 16\text{CO}_2(\text{g}) + 18\text{H}_2\text{O}(\text{g})$
(من ۲۲ کتاب سال سوم)	$\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}(\text{l}) + 3\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{CO}_2(\text{g}) + 3\text{H}_2\text{O}(\text{g})$
(من ۲۵ کتاب سال سوم)	$\text{C}_2\text{H}_{12}\text{O}_6(\text{aq}) + 6\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 6\text{CO}_2(\text{g}) + 6\text{H}_2\text{O}(\text{g})$

سوقتن فلزهای قلیایی و قلیایی فلکی (البته به هنر بریلیم):

(من ۹ کتاب سال سوم)	$4\text{Li}(\text{s}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{Li}_2\text{O}(\text{s})$
(من ۹ کتاب سال سوم)	$2\text{Mg}(\text{s}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{MgO}(\text{s})$
سفیدرنگ	
(من ۹ کتاب سال سوم)	$2\text{Ca}(\text{s}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{CaO}(\text{s})$

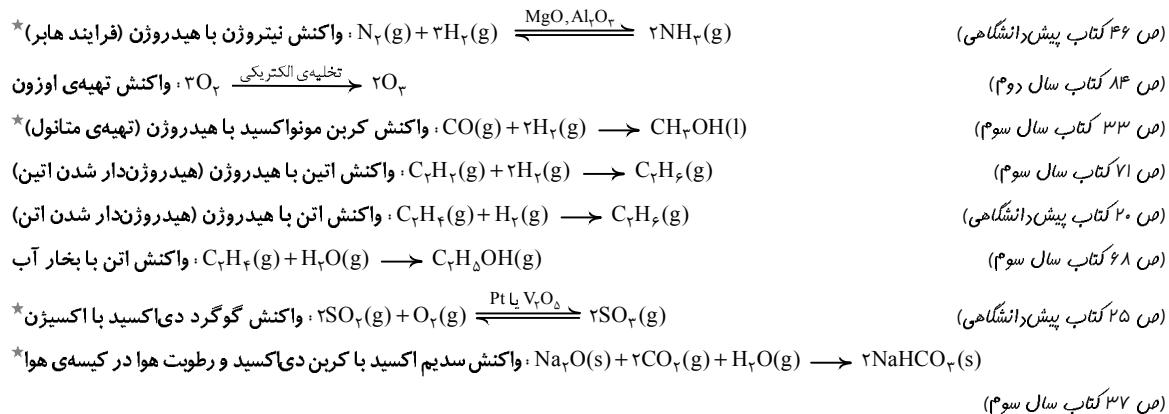
سوقتن برپی تافلزها (از جمله گوگرد، کربن، هیدروژن و فسفر سفید):

(من ۹ کتاب سال سوم)	$\text{S}(\text{s}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightarrow \text{SO}_2(\text{g})$
(من ۵۵ کتاب سال سوم)	$\text{C}(\text{s}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightarrow \text{CO}_2(\text{g})$
(من ۷۲ کتاب سال سوم)	$2\text{H}_2(\text{g}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{H}_2\text{O}(\text{g})$
(من ۹ کتاب سال سوم)	$\text{P}_4(\text{s}) + 5\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow \text{P}_2\text{O}_{10}(\text{s})$
توضیح	در کتاب سال سوم می‌خوانیم که بر اثر سوختن کربن دی‌سولفید (CS_2)، گازهای کربن دی‌اکسید و گوگرد دی‌اکسید تولید می‌شوند.
(من ۴ کتاب سال سوم)	$\text{CS}_2(\text{l}) + 2\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow \text{CO}_2(\text{g}) + 2\text{SO}_2(\text{g})$

سترن

(من ۳۴ کتاب سال دوم)	$2\text{Na}(\text{s}) + \text{Cl}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{NaCl}(\text{s})$
(من ۳ کتاب سال سوم)	$\text{H}_2(\text{g}) + \text{Cl}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{HCl}(\text{g})$
(من ۱۴ کتاب پیش‌دانشگاهی)	$\text{H}_2(\text{g}) + \text{I}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{HI}(\text{g})$
(من ۳۴ کتاب سال سوم)	$\text{Zn}(\text{s}) + \text{Cl}_2(\text{g}) \rightarrow \text{ZnCl}_2(\text{s})$
(من ۳۴ کتاب سال سوم)	$\text{Zn}(\text{s}) + \text{S}(\text{s}) \xrightarrow{\Delta} \text{ZnS}(\text{s})$
(من ۴ کتاب سال سوم)	$3\text{Mg}(\text{s}) + \text{N}_2(\text{g}) \rightarrow \text{Mg}_3\text{N}_2(\text{s})$

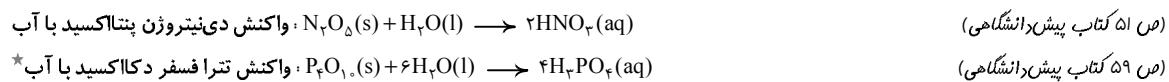
۱- ممکنه با خودتون بگین که تو صفحه‌ی ۲۵ کتاب سال سوم، H_2O به حالت مایع است نه گازی! خدمتون عارضم که اون جا واکنش اکسایش گلوکز در بدن انسان است که چون برخلاف سوختن به اراضی انجام می‌شود، H_2O به صورت مایع می‌باشد. اما اگر از شما سوختن گلوکز را بخواهند چون واکنش به سرعت و شدت انجام شده و گرمای زیادی تولید می‌کند، H_2O به صورت گاز است. خلاصه حواسون باشه که در واکنش‌های سوختن دمای انجام واکنش بالاست، پس اگر یکی از فراورده‌های این واکنش H_2O باشد، بر اثر گرمای تبخیر شده و آن را به صورت (g) H_2O نشان می‌دهند. (البته در برخی شرایط خاص H_2O می‌تواند به صورت مایع هم باشد).

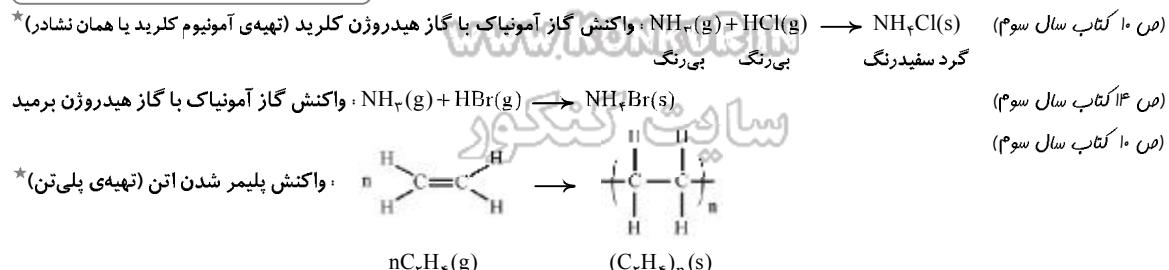
هیدروکسید فلز \rightarrow آب + اکسید فلز

اسید اکسیزندار \rightarrow آب + اکسید نافلز

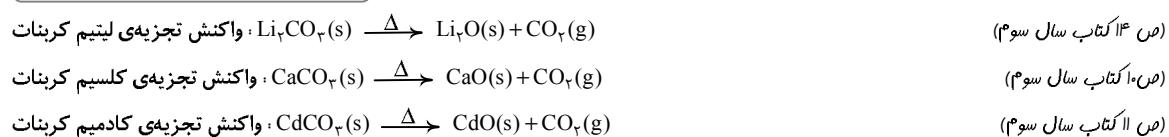

نمک آمونیومدار \rightarrow اسید + آمونیاک

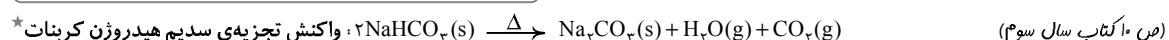

تجزیه

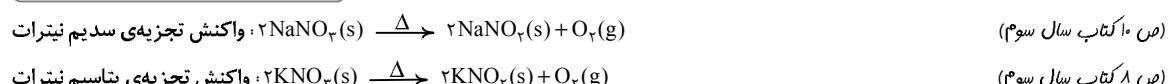
اکسید فلز $\xrightarrow{\Delta}$ کربنات فلز

کربنات فلز $\xrightarrow{\Delta}$ هیدروژن کربنات فلز

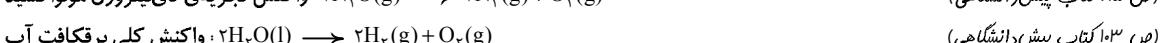
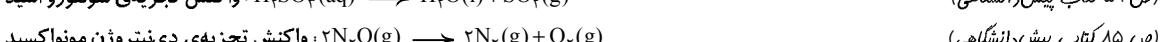
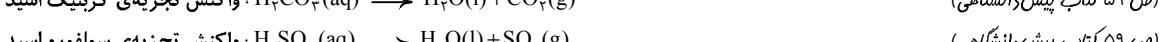
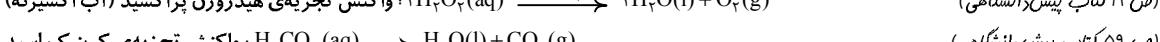
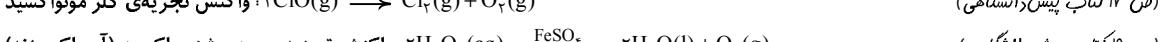
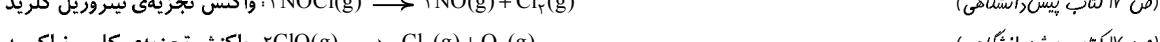
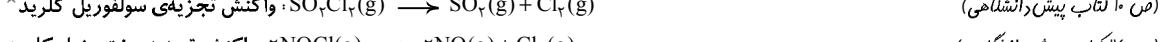
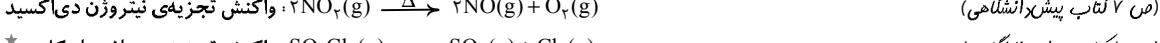
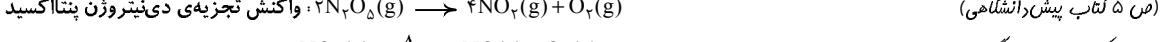
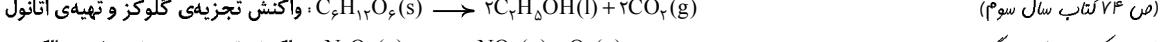
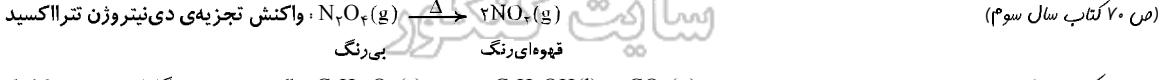
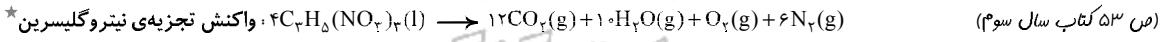
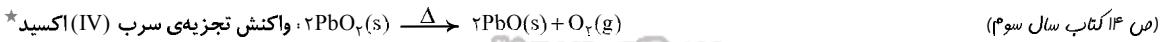
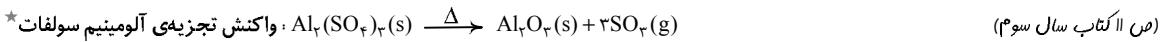
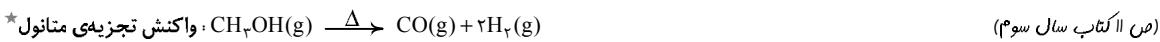
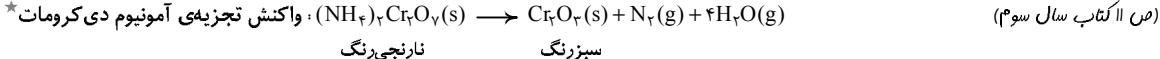
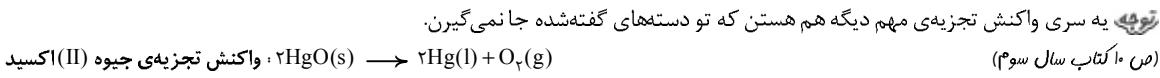
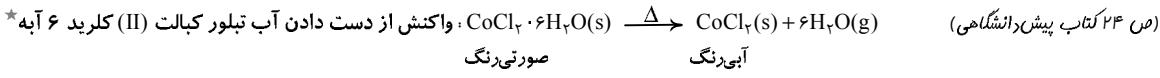
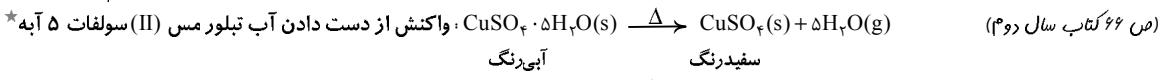
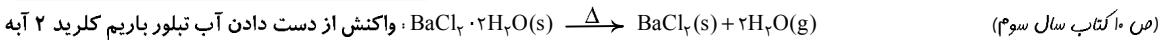
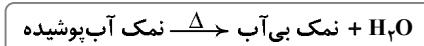
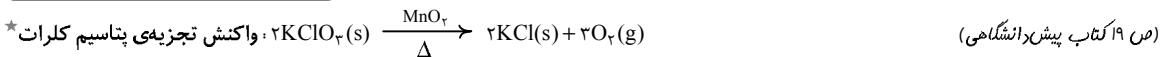
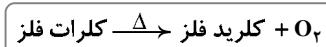
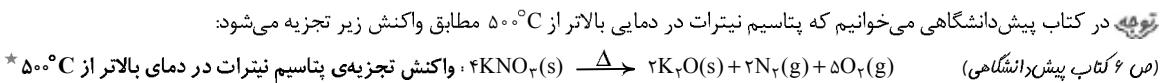

نیتریت فلز $\xrightarrow{\Delta}$ نیترات فلز + O_2

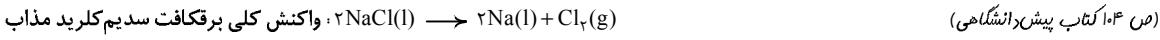
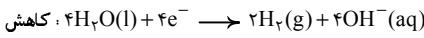
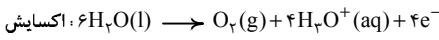

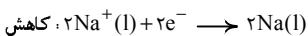
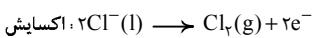
ضمیمه

توضیح نیم‌واکنش‌های فرایند برگرفت آب به صورت زیر است:

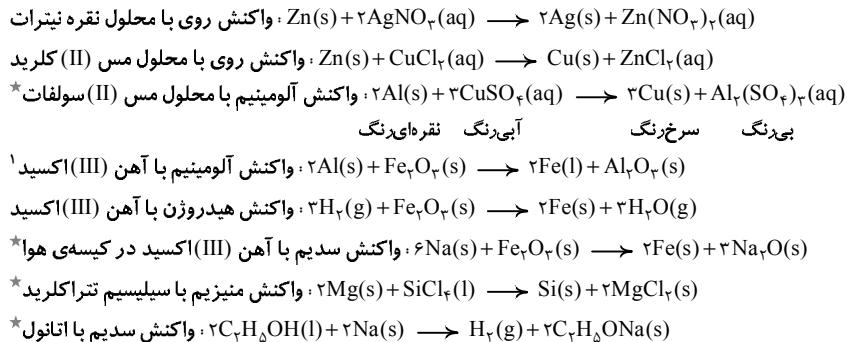
توضیح نیم‌واکنش‌های فرایند برگرفت سدیم کلرید مذاب به صورت زیر است:

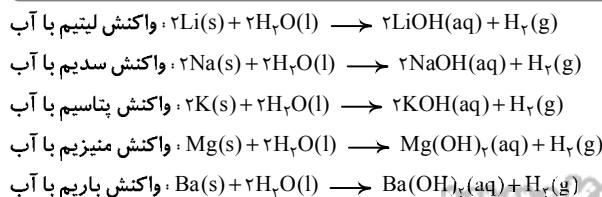
چاله‌چایی یگان

$A + BC \rightarrow B + AC$: قاعده‌ی کلی
ترکیب عنصر

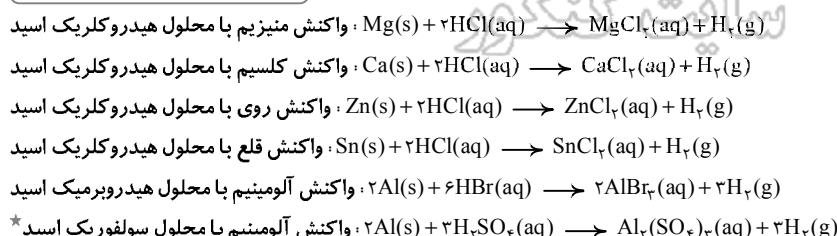
- (من ۱۳ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۳ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۳ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۴ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۷ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۸ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۹ کتاب پیش‌دانشگاهی)
(من ۱۹ کتاب سال ۲۰۰۴)

Be + H₂O + هیدروکسید فلز → Be(OH)₂ + H₂

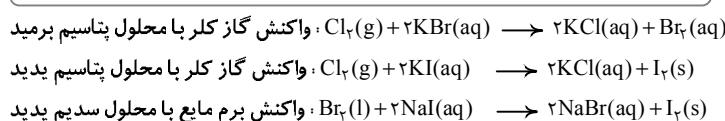
- (من ۱۳ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۳ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۴ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۸ کتاب پیش‌دانشگاهی)
(من ۱۹ کتاب سال ۲۰۰۴)

نمک فلز → اسید + فلز

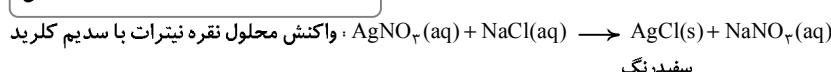
- (من ۱۴ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۴ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۲۰ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۳ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۳ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۵ کتاب سال ۲۰۰۴)

هالوژن پایین‌تر + نمک هالوژن بالاتر → نمک هالوژن پایین‌تر + هالوژن بالاتر

- (من ۱۳ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۴ کتاب سال ۲۰۰۴)
(من ۱۳ کتاب سال ۲۰۰۴)

$AB + CD \rightarrow CB + AD$: قاعده‌ی کلی

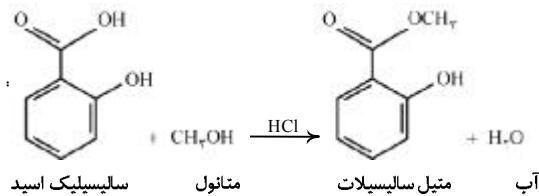

- (من ۱۳ کتاب سال ۲۰۰۴)

۱- به واکنش فلز آلمینیم با آهن (III) اکسید، واکنش ترمیت (Thermite Reaction) می‌گویند که چون این واکنش بسیار بسیار!!! گرما آزاد می‌کند، دمای محیط بسیار بالا بوده (در حدود ۲۰۰۰°C) و در نتیجه آهن به دست آمده به صورت مناب (I) خواهد بود.

*: واکنش سالیسیلیک اسید با متانول (تهیه‌ی متیل سالیسیلات)

(من ۲۳ کتاب سال سوم)

*: MnO_۴(s) + ۴HCl(aq) → MnCl_۴(aq) + Cl_۴(g) + ۲H_۲O(l)

*: ۲Li_۴O_۴(aq) + ۲CO_۴(g) → ۲Li_۴CO_۴(aq) + O_۴(g)

*: ۲LiOH(aq) + CO_۴(g) → Li_۴CO_۴(aq) + H_۲O(l)

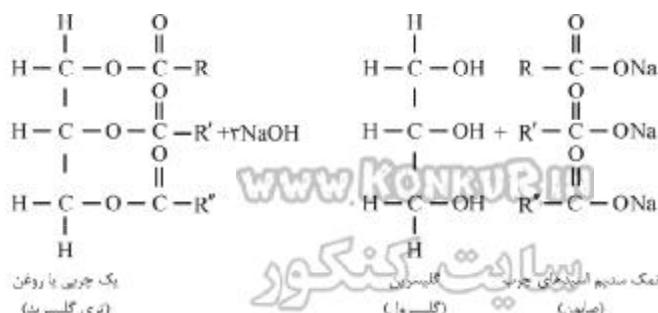
*: ۲C(s) + ۲H_۲O(g) $\xrightarrow{\Delta}$ CH_۴(g) + CO_۴(g)

*: ۲CO(g) + ۲NO(g) → ۲CO_۴(g) + N_۴(g)

*: C(s) + H_۲O(g) → $\frac{CO(g) + H_2(g)}{\text{گاز آب}}$

*: CH_۴(g) + ۲Cl_۴(g) → CHCl_۴(g) + ۳HCl(g)

*: واکنش صابونی شدن

(من ۷۷ کتاب پیش‌دانشگاهی)

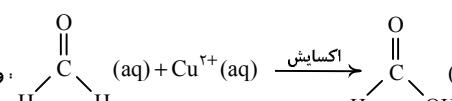
*: ۲CH_۴OH(g) + O_۴(g) $\xrightarrow[\Delta = ۰^{\circ}\text{C}]{\text{Fe}^{۲+}, \text{Ag}}$ ۲H_۲CO(g) + ۲H_۲O(g)

متانول

متان

(من ۸۶ کتاب پیش‌دانشگاهی)

*: واکنش اکسایش متانول و تهیه‌ی متانویک اسید

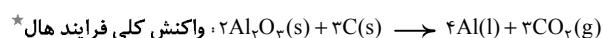
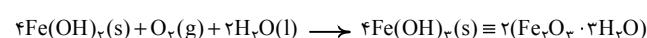
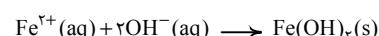
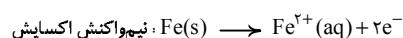
(من ۸۶ کتاب پیش‌دانشگاهی)

*: واکنش اکسایش کامل متانول

(من ۸۷ کتاب پیش‌دانشگاهی)

: واکنش‌های مربوط به فرایند خوردگی آهن

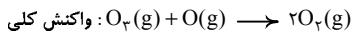
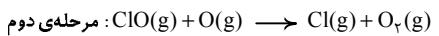
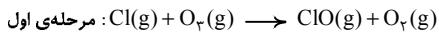

(من ۱۰۰ کتاب پیش‌دانشگاهی)

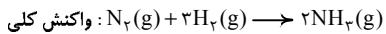
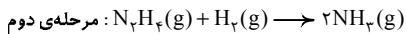
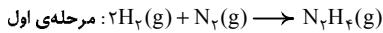
(من ۵۰ کتاب پیش‌دانشگاهی)

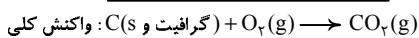
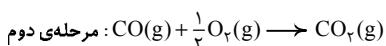
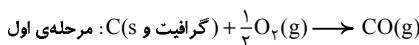
وکنش‌های مرحله‌ای

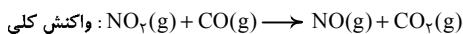
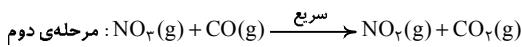
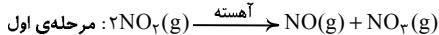
ترکیب واسطه: ClO

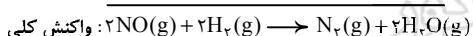
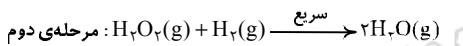
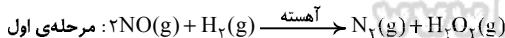
ترکیب واسطه: $\text{N}_\gamma\text{H}_\gamma$

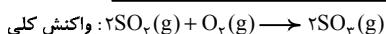
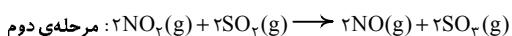
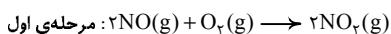
ترکیب واسطه: CO

ترکیب واسطه: NO_γ

ترکیب واسطه: $\text{H}_\gamma\text{O}_\gamma$

ترکیب واسطه: NO_γ